

מראי מקומות- זבחים ק"ז

(א) ר' יוחנן אמר אתיא הבאה הבאה- ע' בברכת הזבח דכ' לפרש בדוחק דכוונת הגמ' הוא דכשם שהעלאה חייב אקטורי פנים, כך חייב בהעלאה אקטורי חוץ. אולם הצאן קדשים כ' לפרש באו"א, דכשם דבשחוטי חוץ מחייב התורה אפי' על מוקטרי חוץ, דהיינו דעומדים ליקטר בחוץ, א"כ ה"ה דחייב עליהם בהעלאה.

(ב) תלתין ושב הויין דאיכא המעלה והמעלה- הק' הקרן אורה, למה יהי' חייב שנים על מוקטרי פנים ומוקטרי חוץ, הרי שניהם בכרת א' ובלאו א' נאמרו, אלא דאי לאו דקרא דואליהם הוה אמינא דלא קאי אלא על מוקטרי פנים דראויין לבא לאהל מועד, אבל מוקטרי חוץ ה"א דלא ליחייב כיון דאין ראויין לפנים, קמ"ל קרא דואליהם לערב הפרשיות, אבל השתא לכאן הכל א' הוא, וא"כ למה יהי' חייב ב' חטאות. ותי' דאולי קו' זו דר' ביבי לא קאי אלא אהא דיליף ר' יוחנן דין זה דמוקטרי חוץ מגז"ש דהבאה הבאה, דאזי י"ל דשפיר נחשב לב' לאוויין ועונשין, א' דכתיב לענין מוקטרי פנים, וא' דלמדין בג"ש דהבאה הבאה דבמוקטרי חוץ נמי נאמר האי לאו והאי עונש, וא"כ שפיר פריך שיהי' חייב עלה תרתי.

(ג) והדתנן הזורק מקצת דמים בחוץ חייב, מנלן- ע' במנחת אברהם (ח"ג עמ' קי"ז- קי"ח) שהק' על קו' הגמ', הא אי' לקמן (קט"ו) דילפי' כל עבודה תמה דחייב בחוץ מהעלאה, וא"כ למה צריך ריבוי אחר לרבות זריקה בחוץ. והביא מהגר"ז דרצה לחדש שיש ב' אופנים להתחייב בחוץ. א', לעשות עבודת פנים בחוץ. וי"ל דזהו הסוגיא לקמן, דהתורה מחייב על מי שעושה עבודת פנים בחוץ, ובזה יהי' שפיר יכול ללמוד גם לזריקה. אולם יש עוד דין בזה, דהיינו שחיתת חוץ, והוא אינו משום עבודה בחוץ, שהרי שחיטה לאו עבודה היא. והרי

מצינו דהגמ' מרבה אף שחיתת העוף בחוץ, וזה לא שייך לעבודה כלל, שהרי אין מעשה עבודה בקרבן של שחיתת עופות. אע"כ דהתורה מחייב ג"כ בשביל מעשה שחיטה, ולא משום שעבודה הוא. וא"כ, י"ל דמה דסוגיין מחפש מקור לרבות זריקה, היינו דהגמ' רוצה לחפש שיהי' מקור שיהי' חייב משום מעשה זריקה כמו שהוא חייב משום מעשה שחיטה, וע"ש שביאר מה יהי' הנפק"מ למעשה אם חייב עוד מטעם זה.

(ד) והדתנן הזורק מקצת דמים בחוץ חייב- פרש"י, שלא נתן ד' מתנות אלא מתנה א', דזה נחשב זריקה בפנים, משום דאמרי' דכל הניתנין במתנה א' כיפר. והעיר השפת אמת, דלכאן' משמע מדברי רש"י דס"ל דאם הי' זורק בחוץ מחטאות הפנימיות, דכולן מעכבין, אז אם זרק מקצת הדם החוץ יהי' פטור, אבל זה אינו, דמבואר לקמן דרך בשיריים פטור. ולכן פי' דכוונת רש"י לרבותא, דאפי' אם כבר נתכפר בפנים, מ"מ אם שוב נותן מתנה א' בחוץ יהי' חייב, וע"ז נותן טעם, דכיון דמתנה א' בפנים מכפר, א"כ כיוצא בזה בחוץ חייב. אבל כש"כ בחטאות הפנימיות, דכל מתנה מעכבת, א"כ אם נותן מתנה א' בחוץ יהי' חייב.

(ה) האי או זבח מאי עביד לי' לחלק- העיר העולת שלמה, הא עולה נכלל בכלל זבח, ואם צריך קרא זה רק כדי לחלק, א"כ הי' יכול לכתוב זבח סתם, ואנא ידענא דבין עולה או שלמים חייב בשחוטי חוץ. ותי' דמ"מ לא יהי' חייב בעולת העוף, דהא זבח אינו משמע עוף, וא"כ שפיר הי' צריך לכתוב עולה. וע"ש מש"כ ליישב למ"ד דגם קרבן עוף נקרא זבח.

(ו) יכול אף המולק וכו', ת"ל זה הדבר- הק' הקרן אורה (סט: ד"ה וע"פ), למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה, א"כ נמצא דמן התורה אין חילוק כלל בין שחיטה

היינו משום שיש רשות אחרת שהפקיע הקדושה, דבעצם הוי אור העזרה וא"כ יש בה קדושה, ורק דע"י שיש בה רשות אחר נפקע, וא"כ שפיר צריך קרא לומר דאף בכה"ג נחשב לחוץ.

(יא) **השוחרט על גגו של היכל חייב, הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח, מתקיף לה רבא, וכו' - ובביאור פלוגתתם, כ' בנתיבות הקודש דנח' בעיקר יסוד הדין של שחוטי חוץ, דעולא ס"ל דעיקר האיסור הוא מה שלא שחטו בפנים, ובזה ס"ל דכיון דסכ"ס אין הגגין בפנים, א"כ חייב על שחיטתו שם. אבל רבא ס"ל דצריך לשחוט בחוץ דוקא, והגגין גם אינם בחוץ ממש, ולכן אף דאי"ז בפנים, מ"מ אינו חייב משום שחוטי חוץ** [נצ"ע, מהכ"ת שיש מצב כזה דאינו בפנים אבל אינו בחוץ].

(יב) **שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית - וכן פסק הרמב"ם (מעשה הקרבנות, י"ט, ט"ו), אלא מבואר מלשונו דזהו היתר להקריב קרבנות בזמן הזה, אבל אין חיוב, וכן מבואר מלשון החינוך (מ' ת"מ), דאין חיוב עליו להקריב קרבנות בזמן הזה דהבהמ"ק חרוב.**

(יג) **דכ"ע קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא - הק' תוס' בשבועות (טז.), הא אי' שי' ר"א בחגיגה דס"ל לגבי מעשר עני בשביעית דלא קידשה לעתיד לבא, ותי' דס"ל לר"א דקדושת הארץ לגבי תרומה ומעשרות בטלה, אבל קדושת מחיצות של בהמ"ק לא בטלה. והק' הרמב"ן שם על זה מהא דהגמ' מביא מר' ישמעאל בר' יוסי דס"ל דקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא, ואף דר' ישמעאל בר' יוסי מיירי בקדושת הארץ, ולא בקדושת המקדש, ולפי תוס' מה רא' הוא זה כלל. **גם הרמב"ם (בית הבחירה ו', י"ד - ט"ז) כ' לחלק בין קדושת המקדש לקדושת הארץ, וביאר החילוק, דלגבי קדושת המקדש הקדושה תלו' בשכינה, והשכינה לא בטלה משם. משא"כ בקדושת הארץ, הקדושה תלו' בכיבוש רבים, וכיון שנלקחה הארץ****

למליקה לענין עוף, וא"כ מ"ש דחייב משום שחוטי חוץ בשחיטה אבל לא במליקה. ותי' דכיון דע"י מליקה הוא מעיקרא עושה העוף לטריפה, ורק אח"כ חותך הסימנים, א"כ נמצא דבשעת הנחירה כבר לא ה' בעוף ראוי למזבח, וא"כ נמצא דלא שייך לחייבו משום מליקת חוץ משום נחירה, ורק אם ה' החיוב משום מליקה גופא ה' שייך לחייבו, וזה נתמעט.

(ז) **ור"ע אמר לך, ההוא מיבעי לי' לג"ש - כ' המצפה איתן, דלכא' לפי זה יצא דר' ישמעאל לא ס"ל להאי ג"ש, כיון דלדעתו לא ה' זה הדבר מופנה. אולם כ' דאין מוכח, דיתכן דר' ישמעאל ס"ל כשי' ר"ש דלקמן, דס"ל דבאמת חייב המולק בחוץ, ואם ס"ל לר' ישמעאל כן, א"כ גם לדעתו יהי' זה הדבר מופנה, ושפיר יהי' יכול לילף הג"ש.**

(ח) **תיתי מבינייא - הק' העולת שלמה, הא אין עונשין מן הדין. ואף במה מצינו אין עונשין מן הדין, וא"כ איך שייך לומר תיתי מבינייא. וע"ש שכ' דאה"נ, אלא דקו' הגמ' הוא לשי' הסוברים דעונשין מן הדין (דכ' דמוכח דגמרן אתי כמ"ד זה, ע"ש).**

(ט) **א"כ לא יאמר בזריקה ותיתי מבינייא - הק' רעק"א, איך יכול ללמוד זריקה מבין שחיטה והעלאה, הרי א"כ יהי' לה קולות דכל א', דהא זורק להדיוט יהי' פטור, כיון דבהעלאה בכה"ג פטור, ואם יש ריבוי זריקה הוי כמו שחיטה יהי' חייב בכה"ג. וכן להיפוך, ב' שזרקו יהי' פטור כמו ב' ששחטו שהם פטורים, משא"כ בהעלאה לא שייך פטור זה, וא"כ אם נתרבה מדין העלאה יהי' חייב, וא"כ מה שייך להק' דתיתי מבינייא, והניח בצע"ג.**

(י) **השוחרט על גגו של היכל חייב, הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח - והגמ' הביא קרא לזה, והק' הגרי"ז, למה צריך קרא לזה, הא קיי"ל דגגין ועליות לא נתקדשו. וע"ש שביאר דמה דגגין לא נתקדשו,**

מדיהם בטלה הכיבוש. אבל ע' בראב"ד
שם בהשגות דחולק על הרמב"ם וס"ל
דאין לחלק בין קדושת הארץ לקדושת
המקדש.

יד) המעלה בחוץ ואין בו כזית והעצם
משלימו לכזית, ר' יוחנן אמר חייב, ר"ל
אמר פטור - כ' המנחת אברהם (נמ' נ"ח)
ע"פ דברי הטהרת הקדש דלעיל (פ"ו),
דנח' ר"י ור"ל בהא דהעצם הוקטר עם
הבשר, דר"ל ס"ל דפטור, משום דמה
דמקטיר העצמות הוא רק משום שהוא
טפל להבשר, אבל לא שיש לו דין בעצם
שיש להקריבו, וממילא אינו מצטרף
להשיעור כזית. אבל ר' יוחנן ס"ל דכיון
דלמעשה יש דין בפועל להקטירו עם
הבשר, א"כ שפיר נתחייב הוא בהקטרה
ויכול להשלים השיעור כזית.